

Beslut

efter kvalitetsgranskning av skolans arbete för
en trygg miljö på nätet, fri från kränkningar, vid
Brålanda skola 4-6 i Vänersborgs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Brålanda skola 4-6 avseende skolans kvalitet inom skolans främjande och förebyggande arbete för att skapa en trygg miljö på nätet, fri från kränkningar.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning bedriver skolan ett främjande arbete för att skapa en trygg miljö för eleverna på nätet?
2. I vilken utsträckning bedriver skolan ett förebyggande arbete för att förhindra kränkningar av elever på nätet?

Granskningen genomförs i 30 utvalda verksamheter, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Brålanda skola 4-6, i Vänersborgs kommun, ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte Brålanda skola 4-6 den 27-28 september 2022. Besöket genomfördes av utredarna Elisabeth Hejman och Elina Ekberg.

Bedömningen av skolans arbete görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp för det granskade området, vilka beskrivs i bilaga 1. I denna bilaga finns också beskrivet hur granskningen har genomförts. Bestämmelser som granskningen utgår ifrån återfinns i bilaga 2. För varje frågeställning bedöms om skolan uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna. Om en skola inte bedöms uppfylla samtliga kvalitetskriterier anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan.

Beslut:

Skolans arbete för att främja en trygg miljö på nätet

Skolinspektionen bedömer att Brålanda skola 4-6 uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna avseende arbete för att främja en trygg miljö på nätet, fri från kränkningar.

Skolans förebyggande arbete för att förhindra kränkningar av elever på nätet

Skolinspektionen bedömer att Brålanda skola 4-6 uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna avseende förebyggande arbete för att förhindra kränkningar på nätet.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Skolans arbete för att främja en trygg miljö på nätet

Ett systematiskt främjande arbete bidrar till en trygg skolmiljö, såväl den fysiska som den på nätet. I kvalitetskriterierna ingår:

Strukturerat och gemensamt arbete kring ett tryggt klimat på nätet

Rektorn och skolans personal arbetar målinriktat för att främja ett tryggt och positivt klimat för skolans elever på nätet. Arbetet omfattar alla elever och sker kontinuerligt både under och mellan lektionerna. Rektorn och skolans personal skapar tillitsfulla relationer så att eleverna vill berätta om sin vardag på nätet och eventuella upplevda kränkningar. Rektorn och skolans personal ger både flickor och pojkar möjlighet att medverka och påverka arbetet för att bidra till en trygg miljö för eleverna på nätet. Rektorn och skolans personal ser till att det främjande arbetet bygger på aktuell kunskap, samsyn och gemensamt förhållningsätt inom skolan till kränkningar på nätet.

Att synliggöra och ifrågasätta normer i skolan och på nätet

Rektorn och skolans personal synliggör och ifrågasätter under medverkan av eleverna de normer som råder i samhället, på skolan och på nätet. Det språkbruk och den jargong som råder på skolan (bland elever såväl som bland skolans personal) och på nätet uppmärksammas och diskuteras. Rektorn och skolans personal arbetar för att motverka att kränkningar banaliseras och normaliseras.

Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att Brålanda skola 4-6 uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna avseende arbete för att främja en trygg miljö på nätet, fri från kränkningar.

Brålanda skola 4-6 arbetar målinriktat med tryggheten där miljön på nätet är en del i skolans främjande arbete. Skolan eftersträvar tillitsfulla relationer mellan elever och personal. Eleverna involveras i det främjande arbetet på ett sätt som ger personalen aktuell kunskap kring ungas nätanvändande. Genom att i undervisning och i värdegrundsarbete ta upp hur normer påverkar förväntningar och beteenden, motverkas att kränkningar banaliseras och normaliseras.

Motivering

Strukturerat och gemensamt arbete kring ett tryggt klimat på nätet

Miljön på nätet är en del i skolans främjande arbete

Vid Skolinspektionens besök på Brålanda skola 4-6 beskriver såväl rektor som lärare, personal och elever att skolan arbetar målinriktat för att skolan ska vara en trygg miljö. Ett av skolans fokusområden handlar om att förbättra elevernas upplevda trygghet i lärmiljön genom att prioritera arbetet med kränkningar och "skojbråk" både i skolan och på nätet. Både rektorn och lärare beskriver att miljön på nätet är en självklar del i skolans främjande trygghetsarbete eftersom det är en stor del av elevernas vardag både i skolan och på fritiden. Trygghetsarbetet sker både i klassrummet och utanför. Lärarna berättar att elever engageras i planering och genomförande av rastaktiviteter och temadagar som inkluderar samtliga årskurser. Vidare involveras eleverna i trygghetsarbetet genom att fokusområdet diskuteras i både elevråd och klassråd. Eleverna har varit delaktiga i framtagandet av skolans ordningsregler och en klass har formulerat regler specifikt för vad som gäller på nätet. I intervjuerna med elever framgår även att eleverna uppfattar att skolans ordningsregler gäller även för uppträdande på nätet.

I intervjuer med lärare framkommer att de återkommande samtalar med eleverna om vilka appar och digitala plattformar som eleverna använder och vad som händer där. Lärarna beskriver att de aktivt använder olika material som stöd i värdegrundsarbetet som riktar sig elevers nätanvändande. Detta material är åldersanpassat och riktar sig till olika årskurser, vilket skapar förutsättningar för att nätet och elevers nätanvändande återkommande inkluderas i den ordinarie undervisningen.

Genom tillitsfulla relationer involveras eleverna i att skapa aktuell kunskap kring nätanvändande

Skolans personal och lärare ger i intervjuer uttryck för att trygghetsarbetet hanteras genom återkommande diskussioner i arbetslag och i skolövergripande diskussioner. Detta görs i syfte att skapa aktuell kunskap och ett gemensamt förhållningssätt till kränkningar på nätet. Rektorn återger i intervju att skolan strävar efter att skapa en vardag som kännetecknas av trygghet och delaktighet. Därför eftersträvar skolan att främja tillitsfulla relationer mellan lärarna och eleverna genom att lärarna ständigt är närvarande i fysiska miljöer där eleverna befinner sig. Flera elever berättar att lärarna är tillgängliga och tar elevernas åsikter och upplevelser på allvar och att eleverna känner förtroende för de vuxna och vänder sig till dem när de upplever kränkningar både i skolans fysiska miljö och på nätet.

Det framgår av intervjuerna med rektor och elever att det finns ett arbete på skolan för att skapa en gemensam syn hos personalen på hur man kan agera i olika situationer. Samtidigt framkommer att inte alla elever som intervjuats upplever att

lärare alltid är närvarande och att de upplever att situationer kan hanteras olika av olika lärare. Skolinspektionen betonar därför vikten av att rektorn leder ett fortsatt arbete för att få en ännu större enhetlighet i personalen kring dessa frågor och därmed en större trygghet hos eleverna.

Att synliggöra och diskutera normer i skolan och på nätet

Fokus på normer motverkar att kränkningar banaliseras och normaliseras

Skolinspektionens granskning visar att Brålanda skola arbetar med att synliggöra hur normer i samhället, på skolan och även på nätet kan ta sig uttryck i språkbruk och beteenden. I intervjuer beskriver både lärare och elever att de arbetar med språkbruk, gester och symboler och diskuterar hur "skojbråk" kan bidra till att normalisera och banalisera kränkande behandling. Eleverna berättar om hur filmer och material som används i undervisningen skapar diskussioner om elevernas vardagssituationer som omfattar exempelvis grupptryck eller möjlighet att få uttrycka sig fritt och få vara som var och en vill. I intervjuer med lärare framkommer en medvetenhet kring vilket material som används i undervisningen för att belysa såväl positiva som negativa aspekter av elevernas nätanvändande och hur normer, förväntningar och föreställningar kan öka risken för negativa eller kränkande beteenden i en digital miljö.

Rektorn beskriver att arbetet fokuserar på skojbråk och hur normer kan påverka skillnader mellan förväntningar på t.ex. pojkars och flickors beteende. Vidare beskriver rektorn att diskussioner mellan lärarna synliggör även hur rådande normer kan påverka de vuxnas beteende, exempelvis utifrån synen på skojbråk.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolenheten uppfyller uppställda kvalitetskriterier inom detta område. Något utvecklingsområde anges därför inte.

Skolans förebyggande arbete för att förhindra kränkningar av elever på nätet

Syftet med det förebyggande arbetet är att avvärja risker för att elever blir utsatta för kränkningar på nätet. I kvalitetskriterierna ingår:

Identifiera och analysera risker på nätet under medverkan av eleverna

Rektorn och skolans personal genomför, utifrån aktuell kunskap om ungas nätanvändning, regelbundna kartläggningar under medverkan av eleverna för att identifiera risker för kränkande behandling på nätet. Kartläggningarna omfattar strukturella bakgrundsfaktorer, såsom kön, och resultaten analyseras så att eventuella skillnader mellan olika elevgrupper synliggörs. En samlad analys av resultaten av kartläggningarna ger grund för de insatser som görs för att förebygga kränkningar på nätet. Elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet.

Genomförande och utvärdering av insatser utifrån identifierade behov

Rektorn och skolans personal genomför insatser utifrån identifierade behov för att förebygga kränkningar på nätet. Om behoven skiljer sig mellan olika elevgrupper anpassas insatserna efter det. Planering och genomförande av insatserna görs under medverkan av eleverna. Rektorn och skolans personal följer upp om de förebyggande insatser som görs för att motverka kränkningar på nätet har önskad effekt och utvecklar arbetet därefter. Elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet.

Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att Brålanda skola 4-6 uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna avseende förebyggande arbete för att förhindra kränkningar på nätet.

Brålanda skola 4-6 kartlägger elevernas trygghet och har påbörjat en breddning av kartläggningarna för att i större utsträckning få en bild av elevernas upplevelse av kränkningar på nätet. Analyser av kartläggningarna synliggör olika gruppers behov av insatser för en tryggare miljö på nätet och eleverna involveras i insatser som planeras, genomförs och utvärderas. Analysen utgör grund för de insatser skolan genomför både skolövergripande och målgruppsanpassat. Vårdnadshavarna erbjuds möjlighet att delta i arbetet så att en gemensam förståelse kan skapas avseende kränkningar på nätet och ungas nätanvändande.

Motivering

Identifiera och analysera risker på nätet under medverkan av eleverna

Skolans kartläggningar omfattar elevernas upplevelse av kränkningar på nätet

Av intervjuer med rektorn, lärare och elever framgår att skolan regelbundet genomför kartläggningar av elevernas trygghet och trivsel. Kartläggningarna genomförs systematiskt genom återkommande enkäter, genom elevhälsosamtal, samt i arbetet i klass- och elevråd och i samband med utvecklingssamtal. Vidare sker delar av kartlägningsarbetet också i den dagliga kontakten mellan lärare och elever, samt under lektionstid genom övningar kopplade till värdegrund och nätet.

Det framgår dock i intervjuer med rektorn, personalen och lärare att de enkäter som eleverna hittills besvarat inte innefattar specifika frågor om nätet. Inte heller det underlag som eleverna använder som förberedelse inför utvecklingssamtalen belyser nätet, även om både lärare och elever berättar i intervjuer att samtalet vid behov kan handla om detta. Vid Skolinspektionens besök berättar rektorn att frågor om nätet har lagts till i trygghetsenkäten och lärare säger att det i underlaget inför utvecklingssamtalet bör förtydligas att även nätet innefattas för att försäkra sig om att det inte glöms bort.

Vid tiden för Skolinspektionens besök har varken enkäten eller utvecklingssamtalen genomförts ännu, men Skolinspektionen ser positivt på att frågorna om nätet har lagts till samt ska förtydligas. Genom att göra det kan skolan få en bild av exempelvis i vilken utsträckning eleverna blir utsatta för kränkningar på nätet och vilken typ av kränkningar det då rör sig om. En omfattande del av kränkningar mellan elever upptäcks generellt sett inte av skolpersonal. Anonyma elevenkäter kan därför vara ett sätt att fånga upp beteenden som skolpersonalen annars har svårt att upptäcka.

Kartläggningarna analyseras så att olika grupperns behov av insatser för en tryggare miljö på nätet synliggörs och eleverna görs delaktiga i arbetet

I intervjuer med rektorn, personal och lärare framgår att kartläggningar som görs, både systematiskt och i det dagliga arbetet, vägs samman och analyseras utifrån olika bakgrundsfaktorer såsom klass och kön.

Rektorn och lärare berättar i Skolinspektionens intervjuer att elever görs delaktiga i planeringen och genomförandet av insatserna genom klass- och elevråd, deltagande i utformningen av undervisningens innehåll och i trygghetsskapande och relationsstärkande insatser och aktiviteter.

Genomförande och utvärdering av insatser utifrån identifierade behov

Skolan genomför insatser baserat på den analys som gjorts av kartläggningen

Rektorn och skolans personal berättar att Brålanda skola 4-6 utifrån identifierade behov genomför insatser både på grupp- och på individnivå. Bland annat har skolan identifierat ett behov av att arbeta med "skojbråk" på en övergripande nivå, både i den fysiska och i den digitala miljön. Det framkommer även att skolan arbetar med riktade insatser på individnivå och gruppnivå för att främja elevers trygghet och förebygga kränkningar på nätet. Inom ramen för arbetet med "skojbråk" identifierades även ett behov av insatser avseende hårt språkbruk och synliggörande av hur situationer i den fysiska skolmiljön påverkar och påverkas av situationer i elevernas tillvaro på nätet.

Genomförandet av insatser drivs av respektive lärare i samverkan med elevgruppen, oavsett om det avser skolövergripande insatser eller avgränsade insatser som inriktas mot särskilda elever eller elevgrupper. Rektorn beskriver i intervjuer att syftet med detta är att få med elevperspektivet i såväl planering som genomförande av insatser och därigenom öka anpassning till respektive målgrupp utifrån behov. Eleverna bekräftar att de görs delaktiga i både analys och planering samt i genomförandet av insatser. Lärare beskriver att de i arbetslagen diskuterar och delar med sig av arbetssätt och metoder, men att de har frihet att själva anpassa genomförandet i samverkan med sina elever.

Rektorn och skolans personal berättar i intervjuerna om hur de följer upp de insatser som görs genom nya kartläggningar och genom exempelvis lektionsbesök. Elevhälsoteamet deltar i både kartläggning och analys samt genomförande och uppföljning. Lärare uppger i intervjuer att de under och efter genomförandet av enskilda insatser involverar eleverna i uppföljningen för att undersöka om insatsen givit önskad effekt och hur arbetet kan fortsätta och utvecklas. Elevhälsoteamet och skolutvecklingsgruppen följer också upp de insatser som genomförts utifrån resultatet av skolans kartläggningar.

Vårdnadshavarna ges möjlighet att delta i arbetet

Rektorn och lärarna beskriver att vårdnadshavarna informeras om skolans trygghetsarbete vid utvecklingssamtal och föräldramöten, men också via skolans blogg och i veckobrev. Vidare planerar skolan att bjuda in vårdnadshavarna till en föreläsning om att vara nätsmart för att skapa en gemensam utgångspunkt för eleverna, lärarna och vårdnadshavarna i arbetet med elevernas trygghet på nätet.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolenheten uppfyller uppställda kvalitetskriterier inom detta område. Något utvecklingsområde anges därför inte.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Ana-Maria Koci Spång.

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredare Elisabeth Hejman (föredragande), utredare Elina Ekberg och regionjurist Linnéa Lundberg medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Granskningens genomförande

Vid granskningsbesöket inhämtades information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Gruppintervjuer med elever i årskurs 4, 5 och 6
- En gruppintervju med lärare
- En gruppintervju med annan personal på skolan (exempelvis skolbibliotekarie, elevhälsa, trygghetsteam, fritidspersonal)
- En intervju med rektor
- Studier av dokument som begärts in från skolan

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Kvalitetskriterier

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av framtagna kvalitetskriterier, vilka är utformade utifrån aktuell forskning på området, skollag, läroplan och Skolverkets stödmaterial *Främja, förebygga upptäcka och åtgärda. Hur skolan kan arbeta mot diskriminering och kränkande behandling*.

Inom respektive område granskas följande:

Frågeställning 1

I vilken utsträckning bedriver skolan ett främjande arbete för att skapa en trygg miljö för eleverna på nätet?

Strukturerat och gemensamt arbete kring ett tryggt klimat på nätet

Rektorn och skolans personal arbetar målinriktat för att främja ett tryggt och positivt klimat för skolans elever på nätet. Arbetet omfattar alla elever och sker kontinuerligt både under och mellan lektionerna. Rektorn och skolans personal skapar tillitsfulla relationer så att eleverna vill berätta om sin vardag på nätet och eventuella upplevda kränkningar. Rektorn och skolans personal ger både flickor och pojkar möjlighet att medverka och påverka arbetet för att bidra till en trygg miljö för eleverna på nätet. Rektorn och skolans personal ser till att det främjande arbetet bygger på aktuell kunskap, samsyn och gemensamt förhållningsätt inom skolan till kränkningar på nätet.

Att synliggöra och ifrågasätta normer i skolan och på nätet

Rektorn och skolans personal synliggör och ifrågasätter under medverkan av eleverna de normer som råder i samhället, på skolan och på nätet. Det språkbruk och den jargong som råder på skolan (bland elever såväl som bland skolans personal) och på nätet uppmärksammas och diskuteras. Rektorn och skolans personal arbetar för att motverka att kränkningar banaliseras och normaliseras.

Frågeställning 2

I vilken utsträckning bedriver skolan ett förebyggande arbete för att förhindra kränkningar av elever på nätet?

Identifiera och analysera risker på nätet under medverkan av eleverna

Rektorn och skolans personal genomför, utifrån aktuell kunskap om ungas nätanvändning, regelbundna kartläggningar under medverkan av eleverna för att identifiera risker för kränkande behandling på nätet. Kartläggningarna omfattar strukturella bakgrundsfaktorer, såsom kön, och resultaten analyseras så att eventuella skillnader mellan olika elevgrupper synliggörs. En samlad analys av resultaten av kartläggningarna ger grund för de insatser som görs för att förebygga kränkningar på nätet. Elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet.

Genomförande och utvärdering av insatser utifrån identifierade behov

Rektorn och skolans personal genomför insatser utifrån identifierade behov för att förebygga kränkningar på nätet. Om behoven skiljer sig mellan olika elevgrupper anpassas insatserna efter det. Planering och genomförande av insatserna görs under medverkan av eleverna. Rektorn och skolans personal följer upp om de förebyggande insatser som görs för att motverka kränkningar på nätet har önskad effekt och utvecklar arbetet därefter. Elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet.

Bilaga 2: Aktuella bestämmelser

Skolans främjande arbete

Enligt skollagen ska utbildningen i skolan förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.¹ Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.² Huvudmannen ska se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling.³ Med kränkande behandling avses ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567), kränker en elevs värdighet.⁴

I läroplanen anges att ingen i skolan ska utsättas för kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Intolerans, till exempel rasism och sexism, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser.⁵

Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.⁶ Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Eleverna ska få kännedom om hur de kan få hjälp om de upplever otrygghet i eller utanför skolan. Omsorg om den enskilda elevens hälsa, välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten.⁷

Alla som arbetar i skolan ska i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt, samt uppmärksamma både möjligheter och risker som en ökande digitalisering medför.⁸ Alla elever ska ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information.⁹

Skolans mål är att varje elev tar ansvar för att bidra till en god arbetsmiljö, samt visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan. Alla som arbetar i

¹ 1 kap. 4 § skollagen (SFS 2010:800).

² 1 kap. 5 § skollagen.

³ 6 kap. 6 § skollagen.

⁴ 6 kap. 3 § skollagen.

⁵ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), av avsnitt 1 Förståelse och medmänsklighet.

⁶ Lgr22, avsnitt 2.2 Kunskaper.

⁷ Lgr22, avsnitt 1 God miljö för utveckling och lärande.

⁸ Lgr22, avsnitt 2.1 Normer och värden.

⁹ Lgr22, avsnitt 1 Skolans uppdrag.

skolan ska främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön.¹⁰

Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero samt att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.¹¹

Skolans förebyggande arbete

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling i utbildningen.¹² I läroplanen anges att lärare ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka kränkande behandling.¹³ Ett aktivt förebyggande arbete är av största vikt för att motverka kränkningar, oavsett om de sker digitalt eller inte.¹⁴ Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.¹⁵ Planen mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid den verksamhet som planen gäller för.¹⁶ Alla som arbetar i skolan ska samarbeta med elevernas vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla skolans innehåll och verksamhet.¹⁷

Rektorn ska leda och samordna det pedagogiska arbetet vid en skolenhet och särskilt verka för att utbildningen utvecklas.¹⁸ Rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.¹⁹ Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs och att eleverna och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.²⁰

¹⁰ Lgr22, avsnitt 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

¹¹ Lgr22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

¹² 6 kap. 7 § skollagen.

¹³ Lgr22, avsnitt 2.1 Normer och värden.

¹⁴ Proposition 2021/22:160. *Skolans arbete med trygghet och studiero*, s. 96.

¹⁵ 6 kap. 8 § skollagen.

¹⁶ 2 § förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling.

¹⁷ Lgr22, avsnitt 2.4 Skola och hem.

¹⁸ 2 kap. 9 § skollagen.

¹⁹ Lgr22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

²⁰ 4 kap. 4 § skollagen.